

Εκπαίδευση Επιμορφωτών Β' επιπέδου Τ.Π.Ε.
Συστάδα: Οικονομία, Διοίκηση και Κοινωνικές Επιστήμες
ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ - ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Ενότητα 7

Παγκοσμιοποίηση Σενάριο Α

Εκπαιδευτικό σενάριο κοινωνικής επιστήμης

Έκδοση 1η

Οκτώβριος 2018

Πράξη:	ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ (ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ Β' ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΤΠΕ)
Φορείς Υλοποίησης:	<p>Δικαιούχος φορέας:</p> <div data-bbox="812 1092 1088 1386" style="text-align: center;"> <p>ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ & ΕΚΔΟΣΕΩΝ</p> </div> <p>Συμπράττων φορέας:</p> <div data-bbox="812 1428 1429 1512" style="text-align: center;"> <p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ</p> </div>

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
 Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1 Εκπαιδευτικό σενάριο κοινωνικής επιστήμης

Δημιουργός: Ασημακόπουλος Γεώργιος

1.1 Ταυτότητα

Το εκπαιδευτικό σενάριο διάρκειας δύο διδακτικών ωρών, αφορά στην 6η θεματική ενότητα με τίτλο «Παγκοσμιοποίηση» του σχολικού βιβλίου «Σύγχρονος Κόσμος: Πολίτης και Δημοκρατία» του ομώνυμου μαθήματος της Β΄ τάξης Γενικού Λυκείου.

1.2 Σύντομη περιγραφή (περίληψη)

Το παρόν εκπαιδευτικό σενάριο με τίτλο «Παγκοσμιοποίηση» απευθύνεται στους μαθητές της Β΄ τάξης Γενικού Λυκείου, οι οποίοι διδάσκονται το μάθημα «Σύγχρονος Κόσμος: Πολίτης και Δημοκρατία». Έχει διάρκεια δύο διδακτικές ώρες και προϋποθέτει την ύπαρξη φορητών υπολογιστών στη σχολική τάξη ή τη δυνατότητα μετάβασης των μαθητών στο Εργαστήριο Πληροφορικής. Αξιοποιεί το διαδίκτυο και το εργαλείο του συμμετοχικού ιστού, weebly (<https://www.weebly.com/>). Σκοπός του είναι να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν και να εξοικειωθούν με έννοιες με τις οποίες έρχονται σε επαφή για πρώτη φορά, τις οποίες καλούνται να αποτυπώσουν συνεργατικά, φτιάχνοντας έναν συνεργατικό πληροφοριακό ιστότοπο. Συνδυάζει τα πλεονεκτήματα της χρήσης και αξιοποίησης των ΤΠΕ και στηρίζεται στις κοινωνικοπολιτισμικές θεωρίες μάθησης. Ειδικότερα, το σενάριο χωρίζεται σε τέσσερις φάσεις: την αφόρμηση, την υλοποίηση, την παρουσίαση και την αξιολόγηση.

1.3 Στόχοι – σκεπτικό

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος (ΦΕΚ Β΄ 3757/03-09-2018), σκοπός του μαθήματος και σημείο αναφοράς του παρόντος εκπαιδευτικού σεναρίου είναι, μεταξύ άλλων, οι μαθητές «να κατανοούν, να συζητούν και να κρίνουν το πολιτικό και κοινωνικό παρόν στη χώρα μας, στην Ευρώπη, αλλά και στον εκτός Ευρώπης κόσμο». Ειδικότερα, οι μαθητές καλούνται «να μελετούν και να στοχάζονται, να αναπτύσσουν ικανότητες και στάσεις, να καλλιεργούν την ερευνητική τους σκέψη και να δημιουργούν, πάνω σε ένα πολύπλευρο και δυναμικό γνωστικό αντικείμενο».

Οι διδακτικοί στόχοι του εκπαιδευτικού σεναρίου μπορούν να ταξινομηθούν σε τρεις άξονες (UNESCO 1996):

- *Ως προς το γνωστικό αντικείμενο επιδιώκεται οι μαθητές:*
 1. Να αναγνωρίζουν και να περιγράφουν το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης και τη δυναμική του εξέλιξη.
 2. Να εντοπίζουν τα αίτια και τις συνέπειες της παγκοσμιοποίησης στην οικονομική, πολιτική, κοινωνική και πολιτισμική διάστασή της.

3. Να διακρίνουν τις σύνθετες διαστάσεις του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης σήμερα και να προβληματίζονται σχετικά με την πιθανή εξέλιξή του σε μια μελλοντική προοπτική.
- *Ως προς τη χρήση των Τ.Π.Ε. επιδιώκεται οι μαθητές:*
 1. να μάθουν να χρησιμοποιούν την τεχνολογία για εκπαιδευτικές δραστηριότητες,
 2. να εξοικειωθούν με τη λειτουργία διαδικτυακών εργαλείων και να μάθουν να δημιουργούν συνεργατικό ιστότοπο,
 3. να συλλέξουν στοιχεία από διάφορες διαδικτυακές πηγές, να τις οργανώσουν και να τις εντάξουν σε δεδομένες κατηγορίες/θεματολογία.
 - *Ως προς τη μαθησιακή διαδικασία επιδιώκεται οι μαθητές:*
 1. να συνεργαστούν και να επικοινωνήσουν αποτελεσματικά μεταξύ τους για την επίτευξη ενός κοινού στόχου,
 2. να αναπτύξουν δημιουργικές δεξιότητες όπως της αναζήτησης, της σύνθεσης, της επεξεργασίας των πληροφοριών και της συνοπτικής αναπαράστασης εννοιών,
 3. να κατανείμουν ισότιμα και δημοκρατικά τις ευθύνες εντός της ομάδας.

1.4 Λεπτομερής παρουσίαση της πρότασης

Θεωρητικό πλαίσιο

Τα εργαλεία του συμμετοχικού ιστού (Web 2.0) διαθέτουν πολλά πλεονεκτήματα αναφορικά με την αξιοποίησή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία. Τα πρακτικά πλεονεκτήματα είναι η πληθώρα των εργαλείων του ιστού, άρα και πληθώρα επιλογών για τον εκπαιδευτικό, σε συνδυασμό με τις χαμηλές απαιτήσεις σε τεχνογνωσία και την ευκολία στη χρήση τους. Τα παιδαγωγικά πλεονεκτήματα προκύπτουν από το γεγονός ότι προσφέρονται για ομαδοσυνεργατικές διεργασίες μάθησης. Αυτό σημαίνει ότι ενισχύεται η αλληλεπίδραση μεταξύ μαθητών αλλά και μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικού, η ενεργητική συμμετοχή και η ομαδικότητα. Ακόμη, η παραγωγή υλικού από τους ίδιους τους μαθητές συνεπάγεται την ανάπτυξη δεξιοτήτων υψηλού επιπέδου, όπως είναι η ανάλυση, η σύνθεση και η αξιολόγηση. Τέλος, οι δυνατότητες εύκολου διαμοιρασμού του υλικού που δημιουργείται, δίνουν κοινωνική διάσταση στην κατάκτηση της γνώσης.

Υλικό και εφαρμογές ΤΠΕ

Για την εφαρμογή του εκπαιδευτικού σεναρίου αξιοποιείται το διαδικτυακό εργαλείο weebly (<https://www.weebly.com/>). Πρόκειται για μία διαδικτυακή πλατφόρμα που επιτρέπει στους

μαθητές να δημιουργούν γρήγορα και εύκολα ιστοτόπους. Για τις ανάγκες της διδασκαλίας απαιτείται να ακολουθηθούν οι δραστηριότητες του φύλλου εργασίας.

Προαπαιτούμενες γνώσεις

Ως προς τις ΤΠΕ οι μαθητές θα πρέπει να διαθέτουν τις βασικές γνώσεις χρήσης του κειμενογράφου και εργαλείων του διαδικτύου, όπως είναι οι φυλλομετρητές και οι μηχανές αναζήτησης. Τις γνώσεις αυτές εξ άλλου οι μαθητές τις διδάσκονται στη Γ' τάξη του Γυμνασίου σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών για τον Πληροφορικό Γραμματισμό στο Γυμνάσιο (αρ. πρωτ. 113719/Γ1/03-10-2011 Υ.Α. ΦΕΚ 2323/τΒ'/17-10-2011). Ακόμη, η γνώση της χρήσης και διαχείρισης εργαλείων web 2.0 προβλέπεται από το Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος «Εφαρμογές Πληροφορικής» Α' τάξης Γενικού Λυκείου (αρ. πρωτ. 53248/Γ2/07-04-2014 Υ.Α. ΦΕΚ 932/τ.Β./14-04-2014).

Μεθοδολογία διδασκαλίας:

Η πορεία της διδασκαλίας ακολουθεί τις εξής φάσεις: αφόρμηση, υλοποίηση, παρουσίαση και αξιολόγηση.

Αφόρμηση: Η φάση αυτή έχει σκοπό να εισάγει τους μαθητές στο θέμα παγκοσμιοποίησης και διαρκεί 15'. Ο εκπαιδευτικός δίνει μερικά παραδείγματα από το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης και προτρέπει τους μαθητές να μελετήσουν το αντίστοιχο λήμμα στη Βικιπαίδεια (<https://bit.ly/2T5XQQh>). Ακολουθεί διάλογος κατά τον οποίο οι μαθητές αρχίζουν να αναγνωρίζουν επιμέρους διαστάσεις και εκφάνσεις του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης.

Υλοποίηση: Η φάση αυτή (διάρκειας περίπου 30 + 30 λεπτών – εκτεινόμενη σε δύο διδακτικές ώρες) έχει σκοπό τη διερεύνηση του θέματος που δόθηκε σε κάθε ομάδα και την αποτύπωση των ζητούμενων σε μία υποσελίδα του ιστοτόπου που θα κατασκευαστεί συνεργατικά. Ο εκπαιδευτικός μοιράζει στις 5 ομάδες των 5 μαθητών από ένα φύλλο εργασίας και τους εξηγεί ότι πρέπει να αποτυπώσουν τις ζητούμενες πληροφορίες στην υποσελίδα που αντιστοιχεί στην ομάδα τους. Η δραστηριότητα αυτή υλοποιείται με τη χρήση της υπηρεσίας weebly (<https://www.weebly.com/> - τελευταία προσπέλαση: 12/11/2018). Για την αναζήτηση των πληροφοριών οι μαθητές έχουν στη διάθεσή τους το διδακτικό τους εγχειρίδιο, αλλά και διαδικτυακές πηγές με τη βοήθεια μηχανών αναζήτησης.

Παρουσίαση: Σε αυτή τη φάση που διαρκεί 15' επιδιώκεται οι μαθητές να κοινοποιήσουν το αποτέλεσμα της δουλειάς τους. Παρουσιάζουν με τον προβολέα ή τον διαδραστικό πίνακα ανά ομάδα τα αποτελέσματα της εργασίας τους, την υποσελίδα που δημιούργησαν, δέχονται και κάνουν σχόλια. Γίνονται παρατηρήσεις από τους μαθητές και τον διδάσκοντα, που αφορούν στην πληρότητα υποσελίδας-εργασίας, στην καταλληλότητα των εικόνων που έχουν χρησιμοποιηθεί και στην αντιπροσωπευτικότητα των πληροφοριών που έχουν αποτυπωθεί.

Αξιολόγηση: Η αξιολόγηση ακολουθεί κάποιες από τις αρχές του πλαισίου CIAO (Jones et al., 1996; Jones et al., 1999; Scanlon et al., 1999). Ο εκπαιδευτικός θα αξιολογήσει τις δύο πρώτες διαστάσεις που προτείνει το πλαίσιο αυτό δηλαδή το περιεχόμενο και τις αλληλεπιδράσεις. Αυτό θα γίνει μέσω παρατήρησης από τον ίδιο και καταγραφής των παρατηρήσεών του σε ημερολόγιο. Ενδεικτικά αναφέρονται μερικοί από τους παράγοντες που θα ληφθούν υπόψη: οργάνωση, επικοινωνία και λειτουργία της ομάδας, προσωπική συμμετοχή, αξιοποίηση του διαθέσιμου χρόνου, εντοπισμός και χρήση επαρκούς και κατάλληλου υλικού με βάση τις δοθείσες οδηγίες, αποτύπωση των απαραίτητων στοιχείων, αποτύπωση επιπλέον βασικών στοιχείων, παρουσίαση και μορφή της εργασίας.

Ενέργειες εκπαιδευτικού:

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι πολλαπλός καθώς καλείται να συντονίσει, να καθοδηγήσει, να οργανώσει, να διευκολύνει και να υποστηρίξει το έργο των μαθητών. Πιο συγκεκριμένα, αφού διατυπώσει τους βασικούς στόχους της δραστηριότητας των ομάδων και ορίσει τα χρονικά περιθώρια, θα βοηθήσει τους μαθητές να συντονιστούν ως προς τον καταμερισμό του έργου και του διαθέσιμου χρόνου. Τέλος θα υποστηρίξει τα όποια τεχνικά ζητήματα προκύψουν.

Επίσης, ο εκπαιδευτικός πρέπει να έχει ετοιμάσει τα φύλλα εργασίας για τους μαθητές και να έχει ενεργοποιήσει λογαριασμούς στη διαδικτυακή υπηρεσία που θα χρησιμοποιηθεί. Ακόμη, έχει φροντίσει για τον χωρισμό των ομάδων εκ των προτέρων.

Ενέργειες μαθητών: Οι μαθητές χωρίζονται σε 5 ομάδες των 4-5 ατόμων και δουλεύουν ομαδικά στο φύλλο εργασίας που τους δόθηκε. Αρχικά συλλέγουν το υλικό τους, στη συνέχεια κατασκευάζουν αυτό που τους ζητήθηκε και τέλος παρουσιάζουν τη δουλειά τους.

1.5 Φύλλο εργασίας

Ενότητα 6η - Παγκοσμιοποίηση

Ονοματεπώνυμα

Κοινό Φύλλο Εργασίας για όλες τις ομάδες

A. Το θέμα της εργασίας μας είναι η **παγκοσμιοποίηση**. Αφού μελετήσετε τα κείμενα του διδακτικού εγχειριδίου και διάφορες διαδικτυακές πηγές, καλείστε:

1. Να επισκεφθείτε την υπηρεσία weebly (<https://www.weebly.com/>), τον ιστότοπο με τίτλο «Παγκοσμιοποίηση» και πιο συγκεκριμένα την υποσελίδα που αντιστοιχεί στην ομάδα σας.

Οι υποσελίδες που αντιστοιχούν στις ομάδες είναι:

- Τι είναι: ομάδα 1^η
- Παράγοντες: ομάδα 2^η

- Συνέπειες: ομάδα 3^η
 - Κίνδυνοι: ομάδα 4^η
 - Μορφές-παραδείγματα: ομάδα 5^η
2. Να προσθέσετε υλικό στην υποσελίδα που σας αντιστοιχεί. Έτσι:
 - η 1^η ομάδα θα πρέπει να ασχοληθεί με το πώς ορίζεται η παγκοσμιοποίηση
 - η 2^η ομάδα θα πρέπει να βρει παράγοντες που έχουν συντελέσει στην παγκοσμιοποίηση (αίτια)
 - η 3^η ομάδα θα πρέπει να εντοπίσει συνέπειες της παγκοσμιοποίησης
 - η 4^η ομάδα θα πρέπει να αναφερθεί στους κινδύνους από το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης
 - η 5^η ομάδα θα πρέπει να αποτυπώσει ενδεικτικές μορφές και παραδείγματα της παγκοσμιοποίησης.
 3. Να εμπλουτίσετε την υποσελίδα σας με όποια πληροφορία θεωρείτε ότι συμπληρώνει ή διασαφηνίζει το περιεχόμενο του υποθέματος που σας έχει ανατεθεί (π.χ. εικόνες, βίντεο κλπ).

B. Τα στοιχεία που χρειάζεστε για να συνδεθείτε με την υπηρεσία είναι τα παρακάτω:

Username:.....Password:

1.6 Άλλες εκδοχές

Εναλλακτικά, οι μαθητές θα μπορούσαν να δουλέψουν με μία υπηρεσία δημιουργίας wiki, όπως το pbworks (<http://www.pbworks.com/>), που είναι περισσότερο προσανατολισμένο στη δημιουργία συνεργατικών ιστοσελίδων και ενσωματώνει εργαλεία αξιολόγησης. Ωστόσο, θεωρήσαμε ότι το pbworks απαιτεί από τους μαθητές μεγαλύτερη εξοικείωση με τέτοιου είδους ψηφιακές υπηρεσίες.

1.7 Κριτική

Χρειάζεται αυστηρή τήρηση των χρονικών ορίων της κάθε φάσης του παρόντος εκπαιδευτικού σεναρίου πράγμα που σημαίνει ότι μπορεί να εφαρμοστεί σε τάξεις όπου οι μαθητές έχουν προηγούμενη εμπειρία από ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες. Επίσης χρειάζεται ο διδάσκων να μπορεί να καθοδηγεί τους μαθητές στην επιλογή των διαδικτυακών πηγών, από τις οποίες θα αντλήσουν υλικό, ώστε να μη χαθεί πολύτιμος χρόνος σε ατέρμονες αναζητήσεις. Τέλος χρειάζεται οι μαθητές να έχουν εμπειρία από αξιολόγηση των διαδικτυακών πηγών, ώστε να μην «παρασυρθούν» από αβέβαιες ή αναξιόπιστες πηγές.

1.8 Βιβλιογραφία

- 1) Υπουργική απόφαση υπ' αριθμ. 113719/Γ1/03-10-2011 Υ.Α. του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, «Πρόγραμμα Σπουδών για τον Πληροφορικό Γραμματισμό στο Γυμνάσιο». Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας Αρ. Φύλλου 2323/τΒ'/17-10-2011.
- 2) Υπουργική απόφαση υπ' αριθμ. 53248/Γ2/07-04-2014 του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, «Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος «Εφαρμογές Πληροφορικής» Α' τάξης Γενικού Λυκείου». Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας 932/τ.Β./14-04-2014.
- 3) Υπουργική απόφαση υπ' αριθμ. 124727/Δ2/23-7-2018 του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, «Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος Γενικής Παιδείας "Σύγχρονος Κόσμος: Πολίτης και Δημοκρατία" της Β' τάξης Γενικού Λυκείου». Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, Αρ. Φύλλου 3757, τ. Β', 03-09-2018.
- 4) Jones, A., Scanlon, E., Tosunoglu, C., Morris, E., Ross, S., Butcher, P. & Greenberg, J. (1999). Contexts for evaluating educational software. *Interacting with Computers*, Vol. 11, pp. 499-516. doi: 10.1016/S0953-5438(98)00064-2
- 5) UNESCO 1996, Έκθεση της διεθνούς επιτροπής για την εκπαίδευση στον 21ο αιώνα, υπό την προεδρία του Jacques Delors. Εκπαίδευση: Ο θησαυρός που κρύβει μέσα της, Εκδόσεις UNESCO: Παρίσι 1996.

Το παρόν σενάριο περιλαμβάνεται στο επιμορφωτικό υλικό της εκπαίδευσης επιμορφωτών Β' επιπέδου ΤΠΕ στα ΠΑΚΕ (Συστάδα 10: Οικονομία, Διοίκηση και Κοινωνικές Επιστήμες), όπως αναπτύχθηκε/προσαρμόστηκε και αξιοποιήθηκε στο πλαίσιο της Πράξης «Επιμόρφωση εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση και εφαρμογή των ψηφιακών τεχνολογιών στη διδακτική πράξη (Επιμόρφωση Β' επιπέδου ΤΠΕ)», <http://e-pimorfosi.cti.gr>, του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», ΕΣΠΑ 2014-2020, με τελικό δικαιούχο το ΙΤΥΕ «Διόφαντος».

Το επιμορφωτικό υλικό αποτελεί ιδιοκτησία του ΥΠΑΙΘ και καλύπτεται από την ισχύουσα νομοθεσία για την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων των δημιουργών. Διατέθηκε μέσω της ειδικής πλατφόρμας ηλεκτρονικής μάθησης της παραπάνω Πράξης (moodle), ενώ την ευθύνη ανάπτυξής του είχε συγγραφική ομάδα εξειδικευμένων εκπαιδευτικών, με επιστημονικό υπεύθυνο τον κ. Ιωάννη Τσίρμπα, Λέκτορα του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, Τομέας Κοινωνικής Θεωρίας και Κοινωνιολογίας.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

